

معاونت آموزشی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

عنوان درس: میکروب شناسی مواد غذایی نظری
کد درس:
نوع و تعداد واحد¹: 3 واحد نظری
نام مسؤول درس: دکتر غلامرضا جاهد خانیکی
مدرس/ مدرسان: دکتر غلامرضا جاهد خانیکی
پیش‌نیاز/ هم‌زمان: میکروب شناسی تشخیصی
رشته تحصیلی: بهداشت و ایمنی مواد غذایی
مقطع تحصیلی: دکترا
نیمسال تحصیلی: اول 1404

اطلاعات مسؤول درس:

رتبه علمی: استاد
محل کار: دانشکده بهداشت – گروه مهندسی بهداشت محیط
تلفن تماس: 09122182574
نشانی پست الکترونیک: ghjahed@sina.tums.ac.ir

¹مشمول بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: 2 واحد نظری، 1 واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسئول درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

شناخت باکتریهای غذا و عوامل تاثیر گذار بر رشد آنها، بیماریزایی و کنترل و روش های ارزیابی باکتریایی مواد غذایی می باشد.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر باکتریهای غذا و عوامل تاثیر گذار بر رشد آنها، بیماریزایی و کنترل و روش های ارزیابی باکتریایی مواد غذایی را بشناسد

روش‌های یاددهی - یادگیری:

- ☐ سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، بحث در گروه‌های کوچک، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- ☐ یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- ☐ یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- ☐ یادگیری مبتنی بر سناریو
- ☐ ایفای نقش
- ☐ یادگیری اکتشافی هدایت شده
- ☐ یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- ☐ استفاده از دانشجویان در تدریس
- ☐ بازی
- ☐ سایر موارد (لطفاً نام ببرید) - یادگیری مشارکتی، مهارت‌های تفکر، طراحی و رایه تکلیف، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید
- ☐ * آموزش مجازی
- ☐ استفاده از دانشجویان در تدریس
- ☐ بازی
- ☐ سایر موارد (لطفاً نام ببرید) - یادگیری مشارکتی، مهارت‌های تفکر، طراحی و رایه تکلیف، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجوی	امکانات و وسایل	نام مدرس / مدرسان
1	بیان انواع باکتریهای مواد غذایی، منابع آلودگی و عوامل موثر بر رشد باکتریهای غذایی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	یادگیری مشارکتی، مهارت‌های تفکر، طراحی و رایه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	وایت برد، مژیک، اسلاید،	دکتر جاهد

2	باکتری شناسی نگهداری مواد غذایی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارائه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	وایت برد، مایک، اسلاید،	دکتر جاهد
3	ویژگیهای باکتریهای بیماریزای غذایی و سموم آنها، جنبه های کلینیکی، جداسازی و شناسایی و ارتباط آنها با مواد غذایی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارائه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	وایت برد، مایک، اسلاید،	دکتر جاهد
4	روش های ارزیابی باکتریایی مواد غذایی و تشخیص باکتری و سموم آنها در غذا	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارائه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	وایت برد، مایک، اسلاید،	دکتر جاهد
5	عوامل موثر بر رشد و بقا باکتریها در مواد غذایی و کاربرد مدلینگ در تهیه مدل های ریاضی پیشگو	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارائه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	وایت برد، مایک، اسلاید،	دکتر جاهد
6	عوامل باکتریایی آئروموناس هیدروفیلا، باسیلوس سرئوس و سایر گونه های باسیلوس	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارائه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	وایت برد، مایک، اسلاید،	دکتر جاهد
7	بروسلا، کمپیلوباکتر، کلستریدیوم بوتولینوم، کلستریدیوم پرفرنزانس،	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارائه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	وایت برد، مایک، اسلاید،	دکتر جاهد
8	اشریشیاکلی، لیستریا مونوسیتوزن،	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارائه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	وایت برد، مایک، اسلاید،	دکتر جاهد
9	گونه های مایکوباکتریوم، پلیموناس شیگلوییدس،	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارائه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	وایت برد، مایک، اسلاید،	دکتر جاهد

10	سالمونلا، استافیلوکوکوس اورئوس،	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارائه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	وایت برد، ماژیک، اسلاید،	دکتر جاهد
11	ویبریو، یرسینیا انتروکولیتیکا، مسمومیت اسکومبروئید ناشی از رشد باکتریایی در ماهی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارائه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	وایت برد، ماژیک، اسلاید،	دکتر جاهد
12	فساد مواد غذا و باکتریها تخمیرکننده شیر، پنیر، محصولات سبزی، گوشتی و فلور غذاهای تخمیری،	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارائه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	وایت برد، ماژیک، اسلاید،	دکتر جاهد
13	روش های ارزیابی باکتریایی مواد غذایی، ارگانسیم های شاخص، آزمونهای مستقیم، تکنیک های کشت، روش های شمارش میکروارگانسیم ها، روش های جایگزین کشت و شمارش (احیا رنگ، روش های الکتریکی، اندازه گیری میزان آدنوزین تری فسفات)، روش های سریع تعیین ارگانسیم ها و تشخیص توکسین های باکتریایی در مواد غذایی	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارائه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	وایت برد، ماژیک، اسلاید،	دکتر جاهد
14	چگونگی آلودگی مواد غذایی به قارچها و تولید توکسین در مواد غذایی، اثرات بهداشتی توکسن های قارچی در مواد غذایی بر روی انسان	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارائه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	وایت برد، ماژیک، اسلاید،	دکتر جاهد
15	ارزیابی خطر و مدیریت خطر مایکوتوکسین ها در	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارائه	وایت برد، ماژیک، اسلاید،	دکتر جاهد

		تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	اسلاید، آموزش مجازی	مواد غذایی، انواع روشهای آنالیز مایکوتوکسین ها در مواد غذایی، مقررات و استاندارد های لازم در کنترل مایکوتوکسین ها و اندازه گیری آنها در مواد غذایی	
دکتر جاهد	وایت برد، مازیک، اسلاید،	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارایه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	16 انگلها و ویروس های بیماریزایی انسانی منتقله از طریق مواد غذایی و شناخت راه های تشخیص آزمایشگاهی، پیشگیری و کنترل آنها در مواد غذایی	
دکتر جاهد	وایت برد، مازیک، اسلاید،	یادگیری مشارکتی، مهارت. های تفکر، طراحی و ارایه تکلیف در ارتباط با موضوع مبحث جهت یادگیری بهتر	سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایش اسلاید، آموزش مجازی	17 انگلها و ویروس های بیماریزایی انسانی منتقله از طریق مواد غذایی و شناخت راه های تشخیص آزمایشگاهی، پیشگیری و کنترل آنها در مواد غذایی	

نقش و وظایف دانشجو:

یکی از مهمترین وظایف دانشجویان کسب علم و دانش در راستای تولید علم و پاسخگویی به نیازهای علمی کشور در ارتباط با مسایل مربوط به میکروب شناسی مواد غذایی است که با حضور منظم و فعال در کلاس، مشارکت در بحثهای گروهی، مطالعه دروس پیشین، آماده کردن کنفرانس مرتبط با موضوع درس در صورت نیاز می تواند انجام گیرد.

روش ارزیابی دانشجو:

ارزیابی تکوینی:

حضور فعال در کلاس و پرسش و پاسخ و انجام تکالیف (20 درصد نمره)

ارزیابی تراکمی یا پایانی:

- Jay, J.M. Modern Food Microbiology. An Aspen Publisher, INC. 2008.
- Frazier, W.C., and Westhoff. M. Food Microbiology. McGraw Hill Book Company, New York. 2004.
- Goyal. S.M. Viruses in Foods. Springer. 2006.
- Jay J.M., Loessner M.J. and Golden D.A. Modern food microbiology. Springer. 2005.
- Koopmans, M., Cliver, D.O., and Bosch, A. Food-Borne Viruses: Progress and Challenges. American Society for Microbiology. 2008.
- Murrell K.D. and Fried B. Food-Borne Parasitic Zoonoses. Springer. 2007.
- Riemann H.P. and Cliver D.O. Foodborne Infections and Intoxications. Third Edition. Elsevier. 2006.
- Adams, M.R., and Moss, M.O. Food Microbiology. Royal Society of Chemistry (RSC).2002.
- Dijksterhuis, J., and Samson, R.A. Food Mycology. CRC Press. 2007.
- Rai, M., and Varma, A. Mycotoxins in Food, Feed and Bioweapons. Springer- Verlag Berlin Heidelberg. 2010.